

VIII ТЕКСТОЛОГІЧНІ ЧИТАННЯ ПАМ'ЯТІ МИКОЛИ СИВАЧЕНКА

На базі відділу рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України 22—23 листопада 2021 р. пройшли чергові текстологічні читання. На початку наукового заходу відбулася презентація збірника статей М. Сиваченка «Текстологічні сюжети української літературної класики» (Київ: Наукова думка, 2021. 614 с.).

Упродовж двох днів дослідники порушили різні питання, пов'язані з текстологією та літературним джерелознавством. У доповіді «Вірш Тараса Шевченка “Думи мої, думи мої...” (1848): історія тексту» *Ірина Приліпко* висвітлила процес становлення основного тексту поезії «Думи мої, думи мої...», написаної 1848 р. Увагу також акцентовано на її художніх особливостях та ідейно-естетичній суголосності з однойменним твором, написаним 1840 р.; увиразнено значення цих віршів у доробку митця.

Ольга Шубравська в доповіді «Джерела драми Михайла Старицького “Юрко Довбиш”» довела, що п'єса Ю. Коженювського «Каграссу gogale» («Верховинці», 1840) і роман К.-Е. Францоа «За правду» стали підґрунтям для творчих шукань драматурга. Поєднавши ідеї та сюжети творів інших авторів, він дав свою версію розв'язання актуальних на той час проблем. Тож п'єсу Ю. Коженювського слід розглядати як одне із джерел творчості М. Старицького. У доповіді «“Плягіяти” Івана Франка: помітки Василя Щурата на берегах “Спису творів Івана Франка...”» *Ярослава Мельник* зупинилась на Щуратовому примірнику видання, у якому є цілий ряд нотаток, що становлять цікаві причинки до біографії письменника — до уточнення дат написання й публікації текстів, їх рецепції в тогочасній критиці та суспільстві, «розлучення» з «Kurjerem Lwowskim», джерел художніх і наукових творів.

Намагаючись з'ясувати, які книжки привіз І. Франко зі своєї останньої поїздки до Києва, *Галина Бурлака*, крім спогадів, дослідила книжки з особистої бібліотеки І. Франка в кількох аспектах. Це записи І. Франка, дарчі написи, печатки книгарень і букіністів. Зіставлення низки фактів і врахування біографічних моментів дало змогу з певністю ідентифікувати близько десятка видань, придбаних саме в Києві 1909 р.

Свою доповідь «До питання освоєння спадщини Івана Франка у другій половині 1940—1950-х роках» *Тетяна Голяк* присвятила зібранню творів у 20 т. та випускам «Літературної спадщини», на

сторінках яких друкувалися невідомі раніше тексти. Вивчивши офіційні та приватні матеріали, дослідниця дійшла висновку, що провести демаркаційну лінію між незавершеним виданням творів у 25 т. і завершеним 20-томником складно. *Ярина Цимбал* у доповіді «“Невеличка драма” Валер'яна Підмогильного: до історії твору і тексту» встановила, що первісно автор планував написати повість, проте згодом задум переріс у роман. Доступні матеріали показують творчу лабораторію письменника, формування його стильових пріоритетів, реалізованих саме в «Невеличкій драмі». Із протоколів випливає, що ухвалений до друку в плані на 1933 р. роман тоді так і не був опублікований.

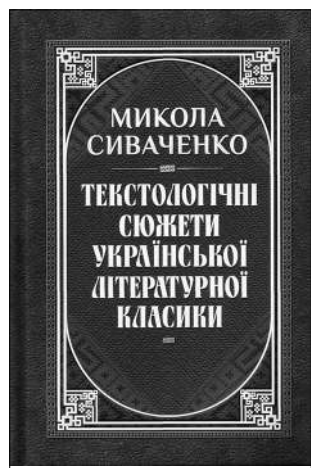
У доповіді «Невідома стаття Володимира Міяковського про Агапія Гончаренка» *Олесь Федорук* розповів про нереалізований видавничий проєкт УВАН, присвячений українській діаспорі, спеціально для якого була підготовлена виявлена в архіві автора публікація, а також поділився окремими фактами біографії А. Гончаренка. Свої спостереження над структурою поетичної збірки М. Рильського «Троянди й виноград» виклав *Богдан Цимбал*. На основі вивчення рукописних матеріалів удалося встановити, що, хоча основну частину творів автор написав упродовж 1955—1956 рр., до видання також увійшли вірші, які первісно були частинами інших циклів, а «Пісня про пісню» з'явилася задовго до появи збірки.

Наталка Лисенко в доповіді «Автобіографізм у романі Уласа Самчука “На краю часу”» з'ясувала, що прототипом головного героя багато в чому виступив сам автор (серед інших дійових осіб — упізнавані в деталях представники української еміграції у Празі), і звернула увагу на правдиві описи побуту, культурного та громадського життя українців у міжвоєнний період. На підставі збереженого листування між Д. Струком, О. Зінкевичем і Г. Костюком *Надія Баиштова* в доповіді «Григорій Костюк — редактор і видавець творів Миколи Хвильового» реконструювала складну й довгу історію видання творів М. Хвильового у 5 т. і з'ясувала, що від виникнення й до початку реалізації проєкту первісний задум зазнав суттєвих змін.

Б. Ц.

м. Київ

Отримано 24 листопада 2021 р.

Сиваченко М. Текстологічні сюжети української літературної класики / упор. Г. Бурлаки і Б. Цимбала; передм. Г. Бурлаки.

Київ: Наук. думка, 2021. 614 с.

До збірника увійшли окремі розвідки й розділи з монографій Миколи Сиваченка, які найвиразніше характеризують ученого саме як текстолога. Водночас пропонується вибірка аж ніяк не вичерпує означеної проблематики у творчій спадщині науковця. Поза сумнівом, фаховий читач належно оцінить новизну поставлених проблем, масштабність дослідницького пошуку, наукову вагомість здобутих результатів, оригінальність творчого почерку автора. Показово, що дослідницькі відкриття М. Сиваченка не втратили значення й тепер. Українське літературознавство, на жаль, не багате на праці такого типу, тим часом відчувається пекуча потреба в джерелознавчих і текстологічних розвідках.

Наші
презентації